

Aktywny Rodzic

Co to jest program Aktywny Rodzic

Program Aktywny Rodzic dotyczy wsparcia dla rodziców dzieci do lat 3. Ma ułatwić rodzicom i opiekunom pogodzenie zadań związanych z rodzicielstwem i aktywnością zawodową. Obowiązuje od 1 października 2024 r.

Z programu Aktywny Rodzic można otrzymać następujące świadczenia:

- świadczenie aktywni rodzice w pracy – nowe,
- świadczenie aktywnie w żłobku – zastępuje dofinansowanie do żłobka,
- świadczenie aktywnie w domu – zastępuje rodzinny kapitał opiekuńczy.

Ważne! Na to samo dziecko za dany miesiąc możemy wypłacić tylko jedno ze świadczeń.

Realizacją tych świadczeń, czyli prowadzeniem postępowania w sprawie przyznania świadczenia i jego wypłatą, zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Kto może skorzystać z programu Aktywny Rodzic

Świadczenia z programu Aktywny Rodzic przysługują Ci, jeśli mieszkasz w Polsce i jesteś rodzicem lub opiekunem dzieci do lat 3 oraz jesteś:

- obywatelem polskim,
- obywatelem UE/EFTA lub Wielkiej Brytanii,
- obywatelem innego kraju, o ile spełniasz warunek legalnego pobytu w Polsce na podstawie karty pobytu z dostępem do rynku pracy albo na podstawie innego dokumentu potwierdzającego legalny pobyt i dostęp do rynku pracy.

Co z osobami, które pobierają rodzinny kapitał opiekuńczy i dofinansowanie do żłobka przyznane przed 1 października 2024 r.

Ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz.U. z 2024 r. poz. 858) wchodzi w życie 1 października 2024 r. i uchyla w tym dniu:

- ustawę o rodzinnym kapitale opiekuńczym (RKO),
- rozdział 8a w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do 3 lat, który odnosi się do ustalania prawa do dofinansowania do żłobka.

Jeśli masz już przyznane prawo do RKO lub do dofinansowania do żłobka na okres po 30 września 2024 r., zachowujesz prawo do tych świadczeń. Jeżeli nie chcesz składać wniosku o świadczenia z programu Aktywny Rodzic, nie musisz tego robić.

Jeśli masz przyznane dofinansowanie do żłobka i chcesz otrzymać świadczenie aktywnie w żłobku

Jeśli masz przyznane dofinansowanie do żłobka na okres po 30 września 2024 r., złoż po tym dniu wniosek o świadczenie aktywnie w żłobku. W takiej sytuacji uchylimy Ci prawo do dofinansowania do żłobka, które wynosi 400 zł miesięcznie. W zamian od 1 października 2024 r. przyznamy Ci świadczenie aktywnie w żłobku, które wynosi do 1500 zł miesięcznie (a na dziecko, które ma stosowne orzeczenie o niepełnosprawności – do 1900 zł).

Jeśli masz prawo do dofinansowania do żłobka, możesz w zamian pobierać świadczenie aktywnie w żłobku:

- od 1 października 2024 r. – gdy złożysz wniosek o nowe świadczenie w ciągu 3 miesięcy od 1 października,
- od miesiąca złożenia wniosku – jeśli złożysz wniosek później.

Co w sytuacji, kiedy masz prawo do świadczeń z programu Aktywny Rodzic za okres, kiedy otrzymałeś już dofinansowanie do żłobka

Dofinansowanie do żłobka odliczymy wtedy od kwoty przyznanego nowego świadczenia.

Równocześnie (za ten sam miesiąc) można pobierać tylko jedno ze świadczeń – albo dofinansowanie do żłobka, albo RKO, albo aktywnie w domu, albo aktywni rodzice w pracy, albo aktywnie w żłobku.

Jeśli masz przyznany rodzinny kapitał opiekuńczy

Jeśli masz przyznany rodzinny kapitał opiekuńczy, możesz po 30 września 2024 r. złożyć – w zależności od sytuacji – wniosek o:

- aktywnie w domu – nie musisz jednak tego robić,
- aktywnie w pracy – jeśli spełniasz warunek aktywności zawodowej,
- aktywnie w żłobku – jeśli dziecko uczęszcza do żłobka.

Przykład 1

Dziecko skończyło 12 miesięcy w lipcu 2024 r. Matka złożyła wniosek 1 lipca 2024 r. i nabyła prawo do RKO w wysokości 1000 zł miesięcznie od lipca 2024 r. W październiku 2024 r. wróciła do pracy.

Matka może po 30 września 2024 r. złożyć wniosek o świadczenie aktywni rodzice w pracy. Jeśli spełni wszystkie warunki (m.in. warunek aktywności zawodowej, a dziecko nie będzie uczęszczało do żłobka), nabędzie prawo do tego świadczenia od 1 października 2024 r., a prawo do RKO zostanie od tego dnia uchylone.

Oznacza to, że od 1 lipca do 30 września matka będzie pobierała RKO w wysokości 1000 zł miesięcznie, a od 1 października będzie pobierała świadczenie aktywni rodzice w pracy po 1500 zł miesięcznie.

Jeśli masz przyznany RKO, który pobierasz po 1000 zł miesięcznie, możesz nadal otrzymywać to świadczenie do wyczerpania maksymalnej kwoty RKO (czyli 12 tys. zł, jeśli świadczenie zostało przyznane od 12. miesiąca życia dziecka).

Co z osobami, które skończyły pobierać RKO

Jeśli już nie pobierasz RKO, bo np. do 24. miesiąca życia dziecka wypłaciliśmy Ci w sumie 12 tys. zł, a w październiku 2024 r. dziecko nie skończyło jeszcze 35. miesiąca i spełniasz warunki do świadczeń

aktywni rodzice w pracy albo do aktywnie w żłobku – możesz złożyć wniosek. Przyznamy wówczas nowe świadczenie do 35. miesiąca życia dziecka.

Przykład 2

Przyznaliśmy matce RKO w wysokości 1000 zł miesięcznie od 1 października 2023 r. do 30 września 2024 r. Prawo do RKO powstało od miesiąca, w którym dziecko ukończyło 12. miesiąc życia. Do 30 września 2024 r. matka pobierze RKO w łącznej kwocie 12 tys. zł. W październiku 2024 r. dziecko skończy dopiero 2 lata, ale matka nie uzyska prawa do świadczenia aktywnie w domu (bo pobrała już całą kwotę 12 tys. zł).

Natomiast nie ma przeszkód, aby matka skorzystała z prawa do pozostałych świadczeń, czyli aktywni rodzice w pracy albo aktywnie w żłobku, o ile spełni do nich warunki. Jeśli spełni warunki w zakresie aktywności zawodowej od 1 października 2024 r., może pobierać świadczenie aktywni rodzice w pracy do 30 września 2025 r.

Czy osoba, która pobierała RKO, może wystąpić o aktywnie w domu

Jeśli pobierałeś RKO, możesz złożyć wniosek o aktywnie w domu. Ale **łączna maksymalna wysokość rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz świadczenia aktywnie w domu pobranych na dane dziecko nie może być wyższa niż 12 tys. zł.**

Ważne! Jeśli masz prawo do RKO i przyznamy Ci świadczenie aktywnie w domu albo aktywni rodzice w pracy, albo aktywnie w żłobku, **nie możesz wrócić do otrzymywania RKO.**

Przykład 3

Dziecko skończyło 12 miesięcy w lipcu 2024 r. Matka złożyła wniosek 1 lipca 2024 r. i nabyła prawo do RKO od lipca 2024 r. Pobiera to świadczenie w wysokości 1000 zł miesięcznie.

W grudniu 2024 r. matka wróciła do pracy i złożyła wniosek o świadczenie aktywni rodzice w pracy. Uchyliliśmy jej prawo do RKO (pobierała je od lipca do listopada 2024 r., czyli w sumie otrzymała 5 tys. zł) i przyznaliśmy świadczenie aktywni rodzice w pracy. Pobierała po 1500 zł miesięcznie od 1 grudnia 2024 r.

W marcu 2025 r. matka zakończyła aktywność zawodową i uchyliliśmy jej prawo do świadczenia aktywni rodzice w pracy. Dziecko nie chodzi do żłobka, więc matce nie przysługuje prawo do aktywnie w żłobku. Czy matka może złożyć wniosek o RKO, skoro nie pobrała całej kwoty 12 tys. zł?

Matka nie może ponownie przejść na świadczenie RKO, jeśli już raz z niego zrezygnowała i złożyła wniosek o inne świadczenie. Może złożyć wyłącznie wniosek o świadczenie aktywnie w domu.

Jeśli matka otrzyma świadczenie aktywnie w domu, może pobierać po 500 zł miesięcznie, aż dziecko skończy 35 miesięcy. Jest jednak warunek, że łączna kwota RKO i aktywnie w domu nie może przekroczyć 12 tys. zł. Skoro matka pobrała RKO w łącznej kwocie 5 tys. zł, to może jeszcze pobrać 7 tys. zł świadczenia aktywnie w domu.

Co w sytuacji, gdy masz prawo do świadczeń z programu Aktywny Rodzic za okres, kiedy otrzymałeś RKO?

Kwotę RKO odliczymy wtedy od kwoty przyznanego nowego świadczenia.

Równocześnie (za ten sam miesiąc) można pobierać tylko jedno ze świadczeń – albo dofinansowanie do żłobka, albo RKO, albo aktywnie w domu, albo aktywni rodzice w pracy, albo aktywnie w żłobku.

Świadczenie aktywni rodzice w pracy

Komu przysługuje świadczenie aktywni rodzice w pracy

Świadczenie to przysługuje Ci, jeśli jesteś **aktywnym zawodowo**:

- rodzicem (matką albo ojcem), z którym dziecko wspólnie mieszka i pozostaje na jego utrzymaniu,
- opiekunem faktycznym dziecka (czyli faktycznie się nim opiekujesz i masz złożony wniosek do sądu o przysposobienie dziecka),
- rodziną zastępczą,
- osobą, która prowadzi rodzinny dom dziecka.

Świadczenie to przysługuje na wniosek i mogą go złożyć tylko wymienione osoby.

Co z obywatelami Ukrainy

Świadczenie aktywni rodzice w pracy nie przysługuje obywatelom Ukrainy ze statusem UKR, którzy przybyli do Polski w związku z działaniami wojennymi.

Na kogo przysługuje świadczenie

Świadczenie aktywni rodzice w pracy przysługuje na **każde** dziecko w wieku od 12 do 35 miesiąca życia.

Dokładnie liczy się to następująco: od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko skończyło 12 miesięcy, do ostatniego dnia miesiąca przed tym, w którym dziecko skończy 36 miesięcy.

Świadczenie nie przysługuje, jeśli dziecko uczęszcza do żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego lub jest pod opieką dziennego opiekuna.

Co z dziećmi z niepełnosprawnością

Świadczenie może być wyższe, jeżeli dziecko ma orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:

- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz
- konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ważne! Do wniosku nie musisz załączać tego orzeczenia, ponieważ pozyskamy dane o orzeczeniu z systemu EKSMOoN prowadzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPIPS). We wniosku wpisz numer tego orzeczenia (znajduje się w jego lewym górnym rogu). Istotny jest każdy znak tego numeru, dlatego podaj go w identycznej formie, w jakiej widnieje na orzeczeniu (ważne są również kropki i inne znaki interpunkcyjne).

Co z dziećmi w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka

Na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka świadczenie aktywni rodzice w pracy przysługuje wyłącznie aktywnej zawodowo osobie pełniącej funkcję rodziny zastępczej albo aktywnej zawodowo osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka.

Jakie są wymagania dotyczące aktywności zawodowej do świadczenia

Jakie rodzaje aktywności zawodowej uprawniają do świadczenia

Świadczenie aktywni rodzice w pracy przysługuje Ci, jeśli jesteś osobą aktywną zawodowo, czyli przede wszystkim:

1. masz ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a więc:
 - pracujesz na podstawie umowy o pracę,
 - wykonujesz pracę nakładczą,
 - pracujesz na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, oraz jeśli współpracujesz z taką osobą,
 - prowadzisz pozarolniczą działalność lub współpracujesz przy jej prowadzeniu,
 - jesteś członkiem rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych,
 - jesteś posłem lub senatorem, który pobiera uposażenie,
 - jesteś osobą duchowną,
 - pobierasz stypendium: doktoranckie, sportowe, dla słuchaczy Krajowej Szkoły Administracji Publicznej,
2. masz ubezpieczenie emerytalno-rentowe rolników ustawowo (tzw. obowiązkowe ubezpieczenie w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – KRUS) albo przez co najmniej 12 miesięcy bez przerwy na swój wniosek (tzw. dobrowolne ubezpieczenie w KRUS);
3. pracujesz w służbach mundurowych, na podstawie stosunku służbowego (żołnierze zawodowi, policjanci, funkcjonariusze Agencji Wywiadu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Celno-Skarbowej, Służby Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej, sędziowie, prokuratorzy, aplikanci Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury);
4. pobierasz:
 - zasiłek macierzyński,
 - zasiłek chorobowy (w tym zasiłek z ubezpieczenia wypadkowego),
 - zasiłek opiekuńczy,
 - zasiłek wyrównawczy (w tym zasiłek z ubezpieczenia wypadkowego),
 - świadczenie rehabilitacyjne (w tym świadczenie z ubezpieczenia wypadkowego),

- wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy na podstawie Kodeksu pracy.

Ważne! Nie dotyczy Cię to, jeśli pobierasz zasiłek lub świadczenie po ustaniu tytułu do ubezpieczenia chorobowego lub wypadkowego (czyli np. pobierasz zasiłek macierzyński po ustaniu zatrudnienia). Również w sytuacji, gdy podlegasz ubezpieczeniom wyłącznie z tytułu urlop wychowawczego, nie możemy uznać, że jesteś aktywna bądź aktywny zawodowo.

Jaki jest minimalny poziom aktywności zawodowej, który uprawnia do świadczenia

Aby otrzymać świadczenie, musisz wykazać **minimalny poziom przychodów**, od których opłacane są składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (minimalny poziom podstawy wymiaru składki). Dotyczy on Ciebie oraz osoby, z którą wspólnie wychowujesz dziecko.

Jeśli wychowujesz dziecko wspólnie z drugą osobą

Jeśli jesteś rodzicem lub opiekunem, to jako osobę, z którą wspólnie wychowujesz dziecko, możesz wskazać:

- drugiego rodzica dziecka,
- małżonka,
- inną osobę, z którą zgodnie z oświadczeniem mieszkasz i wychowujesz dziecko (np. partnera).

Świadczenie przysługuje, jeśli oboje rodzice/opiekunowie osiągają przychód, którego podstawa wymiaru składek wynosi co najmniej **100% minimalnego wynagrodzenia za pracę** (tzw. warunek łączonego poziomu aktywności zawodowej). Informację o aktualnej wysokości minimalnego wynagrodzenia znajdziesz na www.zus.pl w zakładce Baza wiedzy – Składki, wskaźniki, odsetki.

Dodatkowo podstawa, od której opłacane są składki każdej z tych osób, nie może być niższa od:

- **50% minimalnego wynagrodzenia** za pracę obowiązującego w okresie, na który jest ustalane prawo do świadczenia,
- **30% minimalnego wynagrodzenia** za pracę w danym okresie, na który jest ustalane prawo do świadczenia – w przypadku osób, które prowadzą pozarolniczą działalność na preferencyjnych zasadach (korzystają z ulg: preferencyjne składki, ulga na start, mały ZUS plus).

Jeśli wychowujesz dziecko samodzielnie

Jeżeli **samodzielnie** wychowujesz dziecko, wówczas świadczenie przysługuje Ci pod warunkiem, że podlegasz ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym od podstawy wynoszącej co najmniej **100% minimalnego wynagrodzenia za pracę**.

Jak ustalany jest wymagany poziom aktywności zawodowej

Aby ustalić prawo do świadczenia aktywni rodzice w pracy, przyjmujemy, że:

- jeśli podlegasz ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym w ZUS (np. jesteś pracownikiem, zleceniobiorcą, prowadzisz działalność gospodarczą i opłacasz składki, w tym preferencyjne składki przez 24 miesiące i mały ZUS plus) – uwzględniamy podstawę wymiaru, od której opłacane są składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe;

- jeśli podlegasz ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników lub pozostajesz w stosunku służbowym (służby mundurowe, sędziowie, prokuratorzy) – spełniasz warunek osiągnięcia przychodu w wysokości 100% minimalnego wynagrodzenia;
- jeśli prowadzisz działalność gospodarczą i korzystasz z ulgi na start (czyli nie podlegasz ubezpieczeniom społecznym przez 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej) – spełniasz warunek opłacania składek od podstawy stanowiącej 30% minimalnego wynagrodzenia;
- jeśli pobierasz zasiłek (macierzyński, chorobowy, opiekuńczy), świadczenie rehabilitacyjne albo wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy na podstawie przepisów Kodeksu pracy – podstawa wymiaru składek jest taka, jaka byłaby przyjęta, gdyby zasiłek, świadczenie lub wynagrodzenie nie były pobierane w tym okresie, czyli ostatnio przyjęta do obliczenia składek;

jeżeli nie jest możliwe ustalenie podstawy wymiaru składek w ten sposób, za podstawę tę przyjmuje się kwotę zasiłku, świadczenia albo wynagrodzenia;

- jeśli pobierasz zasiłek wyrównawczy – przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględniamy kwotę tego zasiłku.

Przykład 1

Ojciec dziecka złożył wniosek o świadczenie aktywni rodzice w pracy. Ojciec wychowuje dziecko wspólne z jego matką. Oboje pracują na umowę o pracę. Ojciec otrzymuje 350% minimalnego wynagrodzenia za pracę, natomiast matka pracuje na $\frac{1}{3}$ etatu i zarabia 40% minimalnego wynagrodzenia.

Rodzice spełniają warunek łącznej aktywności zawodowej – ich łączna podstawa wymiaru składek jest większa niż 100% minimalnego wynagrodzenia.

Matka nie spełnia jednak warunku minimalnej aktywności zawodowej jednego z rodziców (tzw. warunek indywidualnej aktywności zawodowej), gdyż jej wynagrodzenie jest niższe od kwoty stanowiącej 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Oznacza to, że prawo do świadczenia nie przysługuje.

Przykład 2

Matka samodzielnie wychowująca córkę złożyła wniosek o świadczenie aktywni rodzice w pracy. Matka pracuje na umowę zlecenie. Wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek wynosi 120% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Matka spełnia warunek minimalnego poziomu aktywności zawodowej, który jest przewidziany dla osoby samodzielnie wychowującej dziecko. Oznacza to, że prawo do świadczenia przysługuje.

Przykład 3

Matka samodzielnie wychowująca córkę złożyła wniosek o świadczenie aktywni rodzice w pracy. Matka prowadzi pozarolniczą działalność, od której opłaca składki na ubezpieczenia społeczne od preferencyjnej podstawy wymiaru, czyli 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Matka nie spełnia warunku minimalnego poziomu aktywności zawodowej, który jest przewidziany dla osoby samodzielnie wychowującej dziecko, czyli 100% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Oznacza to, że prawo do świadczenia nie przysługuje.

Przykład 4

Matka złożyła wniosek o świadczenie aktywni rodzice w pracy na córkę, którą wychowuje wspólnie z ojcem dziecka.

Matka pracuje na ½ etatu i jej wynagrodzenie, od którego opłacane są składki, wynosi 60% minimalnego wynagrodzenia.

Ojciec dziecka prowadzi działalność gospodarczą i korzysta z ulgi na start, czyli w jego sytuacji podstawa wymiaru składek wynosi 30% minimalnego wynagrodzenia.

Warunek indywidualnej aktywności zawodowej spełnia każde z rodziców.

Rodzice nie spełniają jednak warunku łącznej aktywności zawodowej, ponieważ łączna podstawa wymiaru składek w ich przypadku wynosi 90% minimalnego wynagrodzenia w miesiącu. Oznacza to, że prawo do świadczenia nie przysługuje.

Co z przerwą w aktywności zawodowej

Jeśli pobierasz świadczenie i ty albo osoba, która wspólnie z Tobą wychowuje dziecko, przestajecie spełniać warunki dotyczące aktywności zawodowej, świadczenie przysługuje do końca następnego miesiąca po tym, w którym te warunki nie są spełnione.

Możesz skorzystać z tej zasady dwa razy, w czasie kiedy świadczenie przysługuje na dziecko (między pierwszym dniem miesiąca, w którym dziecko skończyło 12. miesiąc, a ostatnim dniem miesiąca przed tym, w którym dziecko skończy 36. miesiąc).

Przykład 5

Ojciec pobiera świadczenie aktywni rodzice w pracy na syna. Zostało ono przyznane od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. Ojciec wychowuje syna wspólnie z matką dziecka. Ojciec jest pracownikiem i otrzymuje 250% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Matka prowadzi firmę, z której opłaca składki na ubezpieczenia społeczne od 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Od 1 lipca 2025 r. matka zakończyła prowadzenie firmy.

W tej sytuacji ojciec zachowuje prawo do świadczenia do 31 sierpnia 2025 r. (do końca miesiąca następującego po miesiącu, w którym matka nie spełnia warunku w zakresie aktywności zawodowej).

Ile wynosi świadczenie aktywni rodzice w pracy

Świadczenie aktywni rodzice w pracy przysługuje Ci w wysokości:

- 1) **1500 zł miesięcznie** na dziecko,
- 2) **1900 zł miesięcznie** – jeżeli dziecko ma orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:
 - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz
 - konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Miesięczna kwota świadczenia jest niepodzielna. Oznacza to, że przysługuje Ci w pełnej wysokości, także w przypadku, gdy prawo do świadczenia powstało w trakcie miesiąca, np.:

- w sytuacji gdy rodzic/opiekun rozpoczął aktywność zawodową w trakcie miesiąca (ale spełnił od tego miesiąca warunek minimalnego poziomu aktywności zawodowej),

- w sytuacji, gdy dziecko zostało przyjęte do rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka w połowie lub pod koniec miesiąca, ponieważ prawo przysługuje od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej/rodzinnym domu dziecka.

Gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, **jest pod opieką naprzemienną** obydwójga rodziców, kwotę świadczenia aktywni rodzice w pracy ustala się każdemu z rodziców w połowie wysokości, czyli odpowiednio: 750 zł albo 950 zł miesięcznie.

Od świadczenia nie pobiera się:

- zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych,
- składek na ubezpieczenia społeczne,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Świadczenie nie podlega egzekucji administracyjnej i komorniczej.

Kiedy nie przysługuje świadczenie aktywni rodzice w pracy

Świadczenie **nie przysługuje**, jeżeli:

- dziecko uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego lub jest pod opieką dziennego opiekuna – w takim przypadku można ubiegać się o świadczenie aktywnie w żłobku lub aktywnie w domu,
- dziecko uczęszcza do przedszkola – w takim przypadku można ubiegać się o świadczenie aktywnie w domu,
- rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej,
- Tobie lub członkowi Twojej rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia aktywni rodzice w pracy (nie dotyczy to świadczeń z państw UE/EFTA oraz Wielkiej Brytanii).

Kiedy złożyć wniosek

Wniosek o świadczenie aktywni rodzice w pracy możesz złożyć najwcześniej w miesiącu, w którym dziecko skończy 12 miesięcy. Jeśli złożysz wniosek w kolejnych miesiącach, przyznamy Ci świadczenie od miesiąca, w którym złożysz wniosek.

Gdzie i jak złożyć wniosek

Wniosek możesz złożyć do nas tylko elektronicznie przez:

- Platformę Usług Elektronicznych (PUE)/eZUS,
- aplikację mobilną mZUS,
- portal Emp@tia na stronie empatia.mpips.gov.pl,
- swój bank, jeśli uruchomił taką usługę.

Nie rozpatrzymy wniosków złożonych **w formie papierowej**.

Jakie dokumenty dołączyć do wniosku

Dla rodziców z opieką naprzemienną

Dołącz do wniosku prawomocne orzeczenie sądu potwierdzające opiekę naprzemienną.

Dla cudzoziemców

Dołącz do wniosku dokument potwierdzający legalny pobyt w Polsce wraz z dostępem do rynku pracy (np. karta pobytu z dostępem do rynku pracy).

Może to być w szczególności:

- karta pobytu – na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy o cudzoziemcach,
- karta pobytu i decyzja o udzieleniu zezwolenia na pobyt na terytorium Polski lub inny dokument, który uprawnia Cię do pobytu i pracy w Polsce;

Dla opiekuna faktycznego

Jeśli jesteś opiekunem faktycznym, dołącz do wniosku:

- zaświadczenie sądu lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka – zaświadczenie to musi zawierać datę wystąpienia do sądu z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka oraz

Dla osoby sprawującej pieczę zastępczą (rodzic zastępczy, rodzinny dom dziecka)

Jeśli jesteś rodzicem zastępczym lub prowadzisz rodzinny dom dziecka, dołącz do wniosku zaświadczenie powiatowego centrum pomocy rodzinie o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka wraz z datą umieszczenia w pieczy.

Na jaki okres ustalamy prawo do świadczenia

Prawo do świadczenia aktywni rodzice w pracy ustalamy na okres między pierwszym dniem miesiąca, w którym dziecko skończyło 12. miesiąc, a ostatnim dniem miesiąca przed tym, w którym dziecko skończy 36. miesiąc, czyli do 35. miesiąca.

Prawo do świadczenia aktywni rodzice w pracy ustalamy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek.

Jak wypłacamy świadczenie

Świadczenie aktywni rodzice w pracy przekazujemy na rachunek bankowy, który podasz we wniosku.

Świadczenie aktywnie w żłobku

Komu przysługuje świadczenie aktywnie w żłobku

Świadczenie aktywnie w żłobku przysługuje Ci, jeśli jesteś:

- 1) rodzicem (matką albo ojcem),
- 2) opiekunem prawnym,
- 3) osobą, której sąd powierzył opiekę nad dzieckiem, w szczególności:
 - jesteś rodzicem zastępczym,
 - prowadzisz rodzinny dom dziecka,
 - sprawujesz pieczę bieżącą nad dzieckiem powierzoną orzeczeniem sądu,
 - wystąpiłeś do sądu o przysposobienie dziecka i sąd powierzył Ci opiekę do czasu zakończenia procesu adopcji,
 - jesteś dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,

- jesteś opiekunem tymczasowym (w przypadku obywateli Ukrainy). Świadczenie to przysługuje na wniosek i mogą go złożyć tylko wymienione osoby.

Co z obywatelami Ukrainy

Świadczenie aktywnie w żłobku przysługuje obywatelom Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z działaniami wojennymi, jeżeli przebywali legalnie w Polsce jako osoby ze statusem „UKR” nieprzerwanie przez co najmniej 365 dni. Warunek ten dotyczy również dziecka obywatela Ukrainy, które ma status „UKR” (dotyczy obywateli Ukrainy, którzy mogą uzyskać prawo do tego świadczenia na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy).

Na kogo przysługuje świadczenie

Świadczenie przysługuje na dzieci, które uczęszczają do żłobka, klubu dziecięcego (znajdującego się w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych) lub są objęte opieką opiekuna dziennego (znajdującego się w wykazie opiekunów dziennych).

Informacje o okresie uczęszczania dziecka do placówki oraz kwocie miesięcznej opłaty za placówkę pozyskujemy elektronicznie z rejestru żłobków i wykazu dziennych opiekunów prowadzonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) oraz zasilanego danymi co miesiąc przez placówki.

Świadczenie przysługuje na dofinansowanie kosztów objęcia dziecka opieką w żłobku, klubie dziecięcym albo sprawowaną przez dziennego opiekuna. Zastąpi ono dotychczasowe dofinansowanie do żłobka, do którego prawo powstało przed 1 października 2024 r.

Świadczenie przysługuje do **końca roku szkolnego**, w którym dziecko skończy **3 lata**, a gdy objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym jest niemożliwe lub utrudnione – do **końca roku szkolnego**, w którym dziecko kończy **4 lata**.

Nie ma początkowego wieku dziecka, od którego przysługiwałoby świadczenie. Warunkiem jest uczęszczanie dziecka do placówki i potwierdzenie tego w rejestrze żłobków albo w wykazie dziennych opiekunów.

Świadczenie przysługuje bez względu na dochód w rodzinie.

Ile wynosi świadczenie aktywnie w żłobku

Świadczenie przysługuje w wysokości:

- 1) **do 1500 złotych miesięcznie** na dziecko,
- 2) **do 1900 złotych miesięcznie** – jeżeli dziecko ma orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:
 - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz
 - konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji

– **nie więcej jednak niż wysokość opłaty rodzica** za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

Gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców, kwotę świadczenia ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy świadczenia. Nie może to być więcej niż wysokość przypadającej na danego rodzica miesięcznej opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

Od świadczenia nie pobiera się:

- zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych,
- składek na ubezpieczenia społeczne,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Świadczenie nie podlega egzekucji administracyjnej i komorniczej.

Ile wyniesie świadczenie za dany miesiąc, jeśli dziecko zacznie uczęszczać do placówki w trakcie miesiąca

Miesięczna kwota świadczenia aktywnie w żłobku nie zależy od dnia, w którym dziecko zaczęło uczęszczać do placówki.

Przykład 1

20 listopada 2024 r. ojciec złożył wniosek o świadczenie aktywnie w żłobku na córkę, która chodzi do żłobka od 5 listopada 2024 r. Placówka podała do rejestru opłatę za pobyt w żłobku w wysokości 1000 zł za listopad 2024 r. Zgodnie z regulaminem tej placówki opłata nie jest obniżana za niepełny miesiąc. Ojcu przysługuje prawo do świadczenia od 5 listopada 2024 r., czyli od dnia, w którym córka zaczęła chodzić do żłobka. Za listopad 2024 r. świadczenie zostanie wypłacone w wysokości 1000 zł.

Przykład 2

20 listopada 2024 r. ojciec złożył wniosek o świadczenie aktywnie w żłobku na córkę, która chodzi do żłobka od 15 listopada 2024 r. Placówka podała do rejestru opłatę za pobyt w żłobku w wysokości 500 zł za listopad 2024 r. Zgodnie z regulaminem tej placówki opłata za niepełny miesiąc jest obniżana i wyniosła w tym miesiącu 500 zł, za to w następnym będzie to 1000 zł. Ojcu przysługuje prawo do świadczenia od 15 listopada 2024 r., czyli od dnia, w którym córka zaczęła chodzić do żłobka. Za listopad 2024 r. świadczenie zostanie wypłacone w wysokości 500 zł, a za grudzień – 1000 zł.

Komu wypłacamy świadczenie aktywnie w żłobku

Świadczenie aktywnie w żłobku nie jest wypłacane rodzicowi/opiekunowi dziecka. Świadczenie to **przekazujemy na rachunek bankowy podmiotu**, który prowadzi żłobek, klub dziecięcy, zatrudnia dziennego opiekuna lub na konto bankowe dziennego opiekuna prowadzącego działalność na własny rachunek.

Gdy świadczenie zostało już wypłacone, a w danym miesiącu zmieniła się wysokość opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, różnica jest rozliczana w wypłacie za kolejne miesiące. Rozliczenie nie wymaga wydania decyzji.

Kiedy nie przysługuje świadczenie aktywnie w żłobku

Świadczenie aktywnie w żłobku nie przysługuje również wtedy, kiedy opłata za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna jest wyższa niż ustawowo określony maksymalny koszt pobytu dziecka w takiej placówce. Od 1 października 2024 r. do 31 marca 2025 r. limit ten wynosi 2200 zł. Limity na kolejne okresy będą ogłaszane w „Monitorze Polskim”, w obwieszczeniu ministra rodziny, do 31 marca danego roku na okres od 1 kwietnia danego roku do 31 marca następnego roku.

Gdzie i jak złożyć wniosek

Wniosek możesz złożyć do nas wyłącznie elektronicznie przez:

- PUE/eZUS,
- aplikację mobilną mZUS,
- portal Emp@tia na stronie empatia.mpips.gov.pl,
- swój bank, jeśli uruchomił taką usługę.

ZUS nie rozpatrzy wniosków złożonych w formie papierowej.

Jakie dokumenty dołączyć do wniosku

Dla rodziców z opieką naprzemienną

Dołącz do wniosku prawomocne orzeczenie sądu potwierdzające opiekę naprzemienną.

Dla opiekuna faktycznego

Jeśli jesteś opiekunem faktycznym (czyli wystąpiłeś do sądu o przysposobienie dziecka i sąd powierzył Ci opiekę do czasu zakończenia procesu adopcji), dołącz do wniosku:

- zaświadczenie sądu lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka – zaświadczenie to musi zawierać datę wystąpienia do sądu z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka oraz
- oświadczenie o dacie przyjęcia dziecka na wychowanie.

Dla opiekuna prawnego

Jeśli jesteś **opiekunem prawnym**, dołącz do wniosku orzeczenie sądu o ustaleniu Cię opiekunem prawnym dziecka.

Dla osoby sprawującej pieczę zastępczą

Jeśli sprawujesz **pieczę zastępczą**, czyli:

- jesteś rodzicem zastępczym,
- prowadzisz rodzinny dom dziecka,
- jesteś dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

– dołącz do wniosku zaświadczenie powiatowego centrum pomocy rodzinie o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, wraz z datą umieszczenia w pieczy.

Kiedy złożyć wniosek

Wniosek o świadczenie aktywnie w żłobku możesz złożyć najwcześniej w dniu, w którym dziecko zacznie uczęszczać do żłobka lub klubu dziecięcego albo trafi pod opiekę dziennego opiekuna.

Jeśli złożysz wniosek:

- w ciągu 2 miesięcy, od kiedy dziecko zaczęło uczęszczać do placówki – prawo do świadczenia uzyskasz od tego dnia,

- w ciągu 3 miesięcy od 1 października 2024 r. (czyli od dnia wejścia w życie ustawy) – prawo do świadczenia uzyskasz od 1 października, o ile są spełnione pozostałe warunki.

Na jaki okres ustalamy prawo do świadczenia

Prawo do świadczenia aktywnie w żłobku ustalamy **od miesiąca**:

- w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym dziecko zacznie uczęszczać do żłobka, klubu dziecięcego lub będzie pod opieką dziennego opiekuna,
- w którym dziecko zaczęło uczęszczać do żłobka, klubu dziecięcego lub jest pod opieką dziennego opiekuna – jeśli złożysz wniosek w ciągu 2 miesięcy od tej daty,
- od 1 października 2024 r. – jeśli złożysz wniosek w ciągu 3 miesięcy od tej daty (daty wejścia w życie ustawy).

Przykład 3

12 grudnia 2025 r. ojciec złożył wniosek o świadczenie aktywnie w żłobku na córkę, która chodzi do żłobka od 1 października 2025 r. Ojcu przysługuje świadczenie od 1 grudnia 2025 r., czyli od miesiąca, w którym złożył wniosek. Gdyby ojciec złożył wniosek do 1 grudnia 2025 r., świadczenie to przysługiwałoby mu od 1 października 2025 r., czyli od dnia, w którym córka zaczęła chodzić do żłobka.

Przykład 4

7 stycznia 2025 r. matka złożyła wniosek o świadczenie aktywnie w żłobku na syna, który chodzi do żłobka od 2 września 2024 r. Świadczenie przyznamy od 1 stycznia 2025 r., czyli od miesiąca, w którym złożyła wniosek. Gdyby matka złożyła wniosek o świadczenie w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, czyli do 1 stycznia 2025 r., wtedy świadczenie przysługiwałoby jej od października 2024 r.

Przykład 5

12 grudnia 2024 r. ojciec złożył wniosek o świadczenie aktywnie w żłobku na córkę, która chodzi do żłobka od 7 października 2024 r. Czyli po 2 miesiącach, od kiedy córka zaczęła chodzić do żłobka, ale w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (1 października 2024 r.). W takim przypadku ojcu przysługuje świadczenie od 7 października 2024 r.

Jak będziemy wypłacać świadczenie

Świadczenie **aktywnie w żłobku** przekazujemy na rachunek bankowy podmiotu, który prowadzi żłobek, klub dziecięcy, zatrudnia dziennego opiekuna lub na rachunek bankowy dziennego opiekuna prowadzącego działalność na własny rachunek **do 20. dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni**.

Świadczenie aktywnie w domu

Komu przysługuje świadczenie aktywnie w domu

Świadczenie to przysługuje Ci, jeśli jesteś:

- **matką** albo **ojcem**, jeżeli dziecko mieszka z Tobą i pozostaje na Twoim utrzymaniu, również w przypadku, gdy dziecko zgodnie z orzeczeniem sądu jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców,

- **opiekunem faktycznym** dziecka (czyli masz złożony wniosek do sądu o przysposobienie dziecka, jeśli dziecko to znajduje się pod Twoją opieką).

Świadczenie to przysługuje na wniosek i mogą go złożyć tylko wymienione osoby.

Co z obywatelami Ukrainy

Świadczenie aktywnie w domu nie przysługuje obywatelom Ukrainy ze statusem UKR, którzy przybyli do Polski w związku z działaniami wojennymi.

Na kogo przysługuje świadczenie

Świadczenie aktywnie w domu przysługuje na **każde** dziecko **w rodzinie**, w wieku od 12. do 35. miesiąca życia.

Dokładnie liczy się to następująco: od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko skończyło 12. miesiąc, do ostatniego dnia miesiąca przed tym, w którym dziecko skończy 36. miesiąc.

Świadczenie przysługuje bez względu na dochód w rodzinie.

Od 1 października 2024 r. świadczenie aktywnie w domu zastąpi rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO). Ustawa Aktywny rodzic zawiera przepisy przejściowe, które odnoszą się m.in. do osób, którym 1 października 2024 r. przysługuje prawo do RKO.

Ile wynosi świadczenie aktywnie w domu

Świadczenie aktywnie w domu przysługuje w wysokości **500 zł miesięcznie** na dziecko, niezależnie od tego, czy ma ono orzeczenie o niepełnosprawności.

Świadczenie przysługuje na dziecko w pełnej wysokości także w przypadku, gdy prawo do świadczenia powstało w trakcie miesiąca. Na przykład w sytuacji, gdy dziecko zostało przyjęte przez opiekuna faktycznego na wychowanie w połowie lub pod koniec miesiąca.

Przykład 1

Jeśli opiekun faktyczny złoży wniosek o świadczenie i wskaże, że dziecko zostało przyjęte na wychowanie 15 stycznia 2025 r., przyznamy mu prawo do świadczenia od 15 stycznia 2025 r. Za styczeń 2025 r. przysługuje mu świadczenie w pełnej wysokości, czyli 500 zł.

Gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców, kwotę świadczenia ustala się każdemu z rodziców w połowie wysokości, czyli **250 zł miesięcznie**.

Od świadczenia nie pobiera się:

- zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych,
- składek na ubezpieczenia społeczne,
- składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Świadczenie nie podlega egzekucji administracyjnej i komorniczej.

Czy można wybrać, że chce się pobierać 1000 zł przez 12 miesięcy albo 500 zł przez 24 miesiące, tak jak było przy RKO?

Ustawa nie przewiduje możliwości wyboru kwoty świadczenia aktywnie w domu.

Kiedy nie przysługuje świadczenie aktywnie w domu

Świadczenie aktywnie w domu nie przysługuje Ci, jeżeli:

- pozbawiono Cię władzy rodzicielskiej,

- dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej,
- Tobie lub członkowi Twojej rodziny przysługuje za granicą na dziecko świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia aktywnie w domu (nie dotyczy to świadczeń z państw UE/EFTA oraz Wielkiej Brytanii).

Świadczenie aktywnie w domu **nie przysługuje** również wtedy, gdy na dane dziecko pobierzesz już rodzinny kapitał opiekuńczy w łącznej kwocie 12 tys. zł.

Łączna maksymalna wysokość rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz świadczenia aktywnie w domu pobranych na dane dziecko nie może być wyższa niż 12 tys. zł.

Oznacza to, że jeśli na dziecko przysługiwało RKO, które zostało pobrane w łącznej kwocie 12 tys. zł, nie przysługuje na nie świadczenie aktywnie w domu, nawet jeżeli dziecko nie skończyło jeszcze 35. miesiąca.

Gdzie i jak złożyć wniosek

Wniosek o świadczenie możesz złożyć do nas tylko elektronicznie przez:

- PUE/eZUS,
- aplikację mobilną mZUS,
- portal Emp@tia na stronie empatia.mpips.gov.pl,
- swój bank, jeśli uruchomił taką usługę.

ZUS nie rozpatrzy wniosków złożonych w formie papierowej.

Jakie dokumenty dołączyć do wniosku

Dla rodziców z opieką naprzemienną

Dołącz do wniosku prawomocne orzeczenie sądu potwierdzające opiekę naprzemienną.

Dla cudzoziemców

Dołącz do wniosku dokument potwierdzający legalny pobyt w Polsce wraz z dostępem do rynku pracy (np. karta pobytu z dostępem do rynku pracy).

Może to być w szczególności:

- karta pobytu – na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy o cudzoziemcach,
- karta pobytu i decyzja o udzieleniu zezwolenia na pobyt na terytorium Polski lub inny dokument; który uprawnia Cię do pobytu i pracy w Polsce.

Dla opiekuna faktycznego

Jeśli jesteś **opiekunem faktycznym**, dołącz do wniosku:

- zaświadczenie sądu lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka – zaświadczenie to musi zawierać datę wystąpienia do sądu z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka oraz

- oświadczenie o dacie przyjęcia tego dziecka na wychowanie.

Kiedy złożyć wniosek

Wniosek możesz złożyć najwcześniej w miesiącu, w którym dziecko kończy 12 miesięcy. Jeśli złożysz wniosek w kolejnych miesiącach, przyznamy Ci świadczenie od miesiąca, w którym złożysz wniosek.

Na jaki okres ustalamy prawo do świadczenia

Prawo do świadczenia aktywnie w domu ustalamy na okres między pierwszym dniem miesiąca, w którym dziecko skończyło 12 miesięcy, a ostatnim dniem miesiąca przed tym, w którym dziecko skończy 36 miesięcy, czyli do 35 miesiąca.

Prawo do świadczenia aktywnie w domu ustalamy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek.

Jak wypłacamy świadczenie

Świadczenie aktywnie w domu przekazujemy na rachunek bankowy, który podasz we wniosku.